

EDITORIAL

LA SENTÈNCIA DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL 31/2010, DE 28 DE JUNY

El dia 9 d'agost de 2006 entrava en vigor el nou Estatut d'autonomia de Catalunya, norma institucional bàsica, segons la Constitució, que, comparada amb l'Estatut precedent de l'any 1979, introduïa a nivell estatutari novetats importants en la regulació del fet plurilingüe a Catalunya. De l'entrada en vigor del nou Estatut i del contingut en matèria lingüística, ens en varem fer ressò en la «Nota editorial» que va encapçalar el número 47 de la *Revista*, i a través dels articles específics que varem encomanar i publicar en el número esmentat i en els dos següents.

Com és prou sabut, l'Estatut va ser objecte de diversos recursos d'inconstitucionalitat. En dos d'aquests recursos —el que va interposar el Partit Popular i el que va promoure el Defensor del Pueblo—, s'hi qüestionava la constitucionalitat d'un nombre considerable de preceptes que disciplinen el règim jurídic de les llengües oficials a Catalunya.

El passat mes de juny, el Tribunal Constitucional va resoldre finalment, amb la Sentència 31/2010, de 28 de juny, el primer dels dos recursos esmentats, és a dir, el que havien interposat noranta-nou diputats del Grup Parlamentari Popular. La Sentència desfigura l'Estatut en els seus aspectes més sobresortints i, pel que pertoca a la regulació lingüística, declara la inconstitucionalitat d'una part d'un dels preceptes impugnats i n'interpreta d'altres per tal de fer-los conformes amb la Constitució. Encara que, aparentment, pugui semblar, doncs, que el Tribunal hagi estat benivolent amb la qüestió lingüística, el resultat és tot el contrari: el marc legal que queda després de la Sentència resulta inadequat per preservar la llengua catalana.

El Tribunal, buidant el concepte de llengua pròpia, no admet que el català pugui tenir a Catalunya, en l'àmbit oficial, un ús preferent al del castellà, com tampoc no li permet en principi una presència superior, llevat que ho justifiqui la política de foment i difusió del català; per contra, mercès al contingut abusiu que atorga al deure constitucional de conèixer el castellà —abusiu perquè el dit contingut pertany, de fet, a l'oficialitat d'una llengua—, la llengua castellana obté una clara posició preferent també a Catalunya. És cert que el criteri del Tribunal Constitucional sobre el contingut del deure de conèixer

el castellà no és nou —l'havia desenvolupat amb anterioritat en la STC 82/1986, de 26 de juny—, però val la pena subratllar que ara el confirma i el reforça, i que ho fa precisament en examinar la constitucionalitat del deure de conèixer el català que l'Estatut havia incorporat per equiparar el català al castellà; deure que, en no gosar-lo declarar inconstitucional, el Tribunal desnaturalitza completament referint-lo a supòsits específics preexistents d'haver de conèixer el català.

L'Intèrpret suprem de la Constitució ha trencat el pacte constitucional: el deure de conèixer el castellà entès com a garantia de comunicació entre tots els espanyols ha estat transmutat definitivament en un mecanisme cridat a subordinar el català al castellà a Catalunya; subordinació reblada amb la negativa d'efectes per al caràcter de llengua pròpia predicat del català. De tot això, en resulta un marc propici per arraconar-lo. Un marc que de cap manera no podem admetre.

En una qüestió cabdal com la del model lingüístic escolar, el Tribunal sembla mantenir, en l'essencial, la doctrina precedent, que havia expressat particularment en la STC 337/1994, si bé, davant del silenci de l'Estatut, posa més èmfasi en la idea que el castellà no pot deixar de ser també llengua vehicular i d'aprenentatge, i deixa més clar que abans que l'ensenyament en castellà no s'ha de circumscriure als estudis bàsics.

L'ambigüïtat, la contradicció i la confusió que a vegades plana en la línia argumental del Tribunal tampoc no ajuden gens a consolidar la llengua catalana, la qual, una vegada més, en ser-li qüestionat allò que per al castellà *va de soi*, queda en una situació permanent de legalitat dubtosa, amb els consegüents efectes sociolingüístics negatius. En aquest context es multiplicaran els recursos, com ara els interposats a l'empara de la doctrina continguda en la STC 31/2010 contra la Llei d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya, la Llei del Codi de consum de Catalunya i la Llei del cinema, els quals no són res més que l'exponent d'una contestació lingüística jurídica en tota regla destinada a tallar de soca-rel qualsevol vestigi legal que posi el català per sobre del castellà a Catalunya; en altres paraules, destinada, amb la invocació del bilingüisme des de la hipocresia, a assolir l'arraconament del català i a obtenir implícitament el dret —gairebé ja aconseguit, excepte en l'àmbit de l'ensenyament— a prescindir del català a Catalunya.

Més sensibilitat i més prudència eren desitjables de la institució que té com a comesa la de ser, a través de la seva *juris prudentia*, l'intèrpret suprem de la

Constitució, i més encara quan, com en aquest cas, havia de decidir sobre una llei de naturalesa singular, votada per dos parlaments, el de Catalunya i les Corts Generals (amb les seves dues cambres: el Congrés dels Diputats i el Senat), i, a més, aprovada favorablement en referèndum. El bloqueig polític trampós que ha impedit la renovació de quatre membres del Tribunal (en exercici de les funcions gairebé tres anys després de l'expiració del termini de nomenament) i la recusació d'un dels membres no han estat fets aliens al lamentable desenllaç. Queda per resoldre el recurs del Defensor del Pueblo. Encallada encara la renovació, no és previsible un canvi d'opinió. En qualsevol cas, Catalunya no pot romandre impassible enfront d'aquest menyspreu.